

Arbeidsdepartementet
Pb. 8019 Dep.
0030 OSLO

Høringsuttalelse NOU 2012: 6 Arbeidsrettede tiltak

Da Regjeringen satte ned Utvalget for arbeidsrettede tiltak, var det ifølge mandatet med utgangspunkt i arbeid for alle som et overordnet mål, og det faktum at altfor mange står utenfor arbeidslivet. Utvalget skulle bl.a. finne modeller som gjør at flere kan komme over i det ordinære arbeidslivet, og forbedre tilbudet til brukere som har behov for en varig tilrettelagt arbeidsplass (VTA). ASVL konstaterer med tilfredshet at utvalget understreker behovet for økt innsats for å gi jobbmuligheter til personer som står utenfor arbeidslivet. ASVL mener at retten til arbeid må gjelde for alle. Skal det bli en realitet, må innsatsen økes kraftig.

ASVL tar utgangspunkt i at det nasjonale virkemiddelapparatet vi har bygget opp de siste 20 år er bedre enn i mange land. Norge har, gjennom i hovedsak vekst- og attføringsbedriftene, et robust kommunalt eid virkemiddelapparat med god geografisk spredning. Det betyr at fokus bør være på hvordan dette kan forbedres og bli mer effektivt, og dessuten hvordan ansvars- og rollefordeling mellom virkemiddelapparatet og NAV kan bli tydeligere og løpet mer forutsigbart for brukerne.

Det som etter ASVLs oppfatning er uheldig med dagens tiltakssystem er mangel på progresjon og muligheter for helhetlige løp for den enkelte. For lang ventetid uten innhold vil lett kunne medføre tap av motivasjon og føre den enkelte tilbake til en livsstil han/hun hadde forlatt. Helhetlige løp krever forutsigbare rammer for tiltaksbedriften og for bruker. Det krever systemer der ansvar og roller er avklart og tydelige, og der samarbeidet er tett og tillitsfullt mellom NAV og tiltaksbedriftene. Med dette som erfaringsbakgrunn vil ASVL støtte den modellen som har størst tilslutning i utvalget: modell 1. Vi mener denne best kan sikre tidlig inngripen og helhetlige tiltak som kan fjerne ventetider i tiltaksforløpet. Modell 1 setter krav til endringsprosesser hos bruker, endringsprosesser i det ordinære arbeidsliv for å inkludere flere, i tillegg til at den krever oppdatert metodikk og kompetanse hos tiltaksarrangør.

ASVL ser ingen motsetning mellom å beholde kjernen i dagens tiltakssystem samtidig som en ny modell kan ta opp i seg viktige forbedrings- og utviklingsområder. Blant annet støtter ASVL forslagene fra et samlet utvalg om at attføringen og arbeidsinkluderingen i større grad skal foregå i det ordinære arbeidslivet. Forutsetningen for gode resultater er imidlertid at bistanden og tilretteleggingen utføres av personer med attførings- og arbeidsinkluderings-kompetanse. Denne kompetansen er ivaretatt av vekst- og attføringsbedriftene.

ASVL er også enig med utvalget i at tiltaksstrukturen bør forenkles og tiltakene bedre tilpasses den enkeltes behov. Retningen på morgendagens attføring må være at tiltaket i større grad tilpasses individet, i stedet for at individet må tilpasses tiltaket, som i dag.

ASVL er glad for at flertallet i utvalget går inn for å opprettholde og videreutvikle ordningen med varig tilrettelagt arbeid (VTA) for personer med særlig store behov. Det bør, som utvalget anbefaler, skje ved at det både blir flere VTA-tilbud i det ordinære arbeidsliv og ved økt antall VTA-plasser i vekstbedrifter og andre bedrifter i den såkalt skjermede sektor. Gitt det store antall personer som i dag henvises til dagsenterplass i stedet for jobb, er det behov for begge deler. ASVL vil imidlertid presisere at VTA skal være et tilbud til personer som står lengst unna arbeidslivet, med stort behov for tilrettelegging og oppfølging.

NAV har en viktig rolle for alle som står utenfor arbeidslivet. Etter ASVLs oppfatning bør NAV rendyrke sin rolle som avklarende, kontrollerende og oppfølgende instans. Både NAV og tiltaksansvarlige må ha kompetanse på de oppgaver de er tillagt og være målrettet på oppgavene. Forutsigbarhet og tett samarbeid mellom partene vil etter ASVLs syn gi bedre resultater for brukerne enn fri konkurranse. Vi mener derfor at attføringssektoren i hovedsak fortsatt bør reguleres av rammeavtaler mellom NAV og tiltaksarrangør.

Kort oppsummert vil ASVL anbefale at:

- Avklaring i en ny modell skal ligge hos NAV, som beslutter og kontrollerer handlingsløpet for den enkelte
- Samarbeidet reguleres i bestillinger og avtaler mellom NAV og forhåndsgodkjente tiltaksarrangører
- Tiltaksbedriftene får hovedansvaret for arbeidsmarkedstiltakene inkludert utføring i det ordinære arbeidsliv

Etter vårt syn vil både modell 2 og 3 kunne innebære et så stort brudd med dagens etablerte praksis, at det vil kreve en stortingsmelding.

Med vennlig hilsen
For ASVL

Dag Sandvik
Direktør